

ISSN:1306-3111

e-Journal of New World Sciences Academy
2011, Volume: 6, Number: 4, Article Number: 1C0450

EDUCATION SCIENCES

Received: August 2011
Accepted: October 2011
Series : 1C
ISSN : 1308-7274
© 2010 www.newwsa.com

Asuman Seda Saracaloğlu¹

Nuri Karasakaloğlu²

İlke Evin Gencil³

Adnan Menderes University¹⁻²

Çanakkale Onsekiz Mart University³

sedasaracal@adu.edu.tr

nkarasakaloglu@adu.edu.tr

Aydin-Turkey

TÜRKÇE ÖĞRETMENLERİNİN TERCİH ETTİKLERİ ÖĞRETME STRATEJİLERİ

ÖZET

Bu araştırmanın temel amacı Türkçe öğretmenlerinin öğretim stratejilerini çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Aydın ili merkez ilçede görev yapmakta olan 87 Türkçe öğretmenin katılımı ile gerçekleştirilen araştırmada, "Öğretim Stratejileri Ölçeği" kullanılmıştır. 21 madde ve 3 alt ölçekten oluşan ölçme aracı ile elde edilen verilerin analizinde parametrik testlerden t-testi, nonparametrik testlerden Kruskal Wallis ve Mann-Witney U testi kullanılmıştır. Sonuç olarak; Türkçe öğretmenlerinin tercih ettikleri öğretim stratejilerinin görev yapılan okulun sosyo-ekonomik düzeyi, cinsiyet, mezun olunan eğitim kurumu, kıdem, hizmet içi eğitim alma durumu ve haftalık ders yükü değişkenlerine göre anlamlı olarak farklılaşmadığı ortaya konulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Strateji, Öğretim Stratejisi,
Türkçe Öğretmeni, Aydın

TURKISH TEACHERS' PREFERENCES OF TEACHING STRATEGIES

ABSTRACT

The main purpose of the study is to investigate Turkish teachers' teaching strategies according to different variables. In the research, conducted with the participation of 87 Turkish teachers working in the central province of Aydın, "Teaching Strategies Scale" was used. In the analysis of the data obtained by the measuring instrument which is consisted of 21 items and 3 subscales, t-test, which is one of the parametric tests, and Kruskal-Wallis and Mann-Whitney U test, which are of the nonparametric tests were used. As a result, it was found out that the teaching strategies which Turkish teachers preferred did not change significantly according to variables of socio-economic level of the school, gender, educational institution that was graduated from, seniority, status of having in-service training, weekly course load.

Keywords: Strategy, Teaching Strategy, Turkish Teacher, Aydın

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Günümüzde bilim ve teknolojinin baş döndürücü bir hızla gelişmesi, eğitim sistemlerinin yeniden yapılandırılmasını gündeme getirmektedir. 21. yüzyıla uyum sağlayabilecek nitelikteki bireylerin yetiştirilebilmesi, eğitim programlarının ve öğretim teknolojilerinin de yenilenerek geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Böylece anayasa, yasa ve yönetmelikler ile Milli Eğitimin temel amaçlarında da vurgulanan aşağıdaki niteliklere sahip çocuk ve gençlerin yetiştirilebilmesi mümkün olabilecektir. Bu nitelikler; bilgiye kolay erişebilen, onu kullanıp üretimine katkı sağlayabilen, analiz, sentez ve değerlendirme yapabilme gücü ile iletişim ve eleştirel düşünme becerilerine sahip olan, araştıran, sorgulayan, yaratıcı, evrensel değerleri özümsemiş (Saracaloğlu ve Kaşlı, 2001), kendisini sürekli geliştiren, bağımsız düşünebilen, üretken, yapıcı ve demokratik değerler olarak sıralanabilir (Saracaloğlu, 2006). Söz konusu bireylerin yetiştirilmesinde ise, öğretmenlere ve öğretmen yetiştiren kurumlara büyük sorumluluklar düşmektedir. Bu nedenle, son yıllarda tüm ülkeler eğitim sistemlerini ve öğretmen yetiştirme politikalarını sorgulamaya başlamışlar, "daha nitelikli eğitim için, daha nitelikli öğretmen" ilkesiyle çalışmalarını hızlandırmışlardır.

Eğitim sistemlerinin temel öğeleri öğretmen, öğrenci ve eğitim programlarıdır. Bu üç öğe, eğitim sistemini yönlendiren, biçimlendiren en önemli olgulardır. Eğitimin etkili olabilmesi, her düzeyde ve her alanda nitelikli insan gücünün yetiştirilebilmesi ise, bu öğeler arasındaki ilişkilerin sağlıklı ve uyumlu olmasına bağlıdır (Saracaloğlu, 1992; 2000). Öğrencileri ve eğitim programlarını etkileme gücünün daha fazla olması nedeniyle öğretmen, eğitim sisteminin en önemli öğelerinden birisidir. Öğrenme-öğretme süreçlerinin en kritik değişkenlerinden birisi olan seçme ve sıralama işinin temelini ise, öğretme/ öğretim stratejileri ve bu strateji çerçevesinde seçilen yöntem ve teknikler oluşturmaktadır. Bir öğretim programının "öğrenme - öğretme" ögesinin daha verimli olması için gerekli olan, öğrenme - öğretme strateji, yöntem ve tekniğinin seçilmesidir (Tan, 2005).

Strateji, hedeflere ulaşmayı sağlayan ve yöntem seçimine yön veren genel bir yaklaşımdır (Saracaloğlu, 2003). Clark ve Starr'a göre strateji, dersin hedeflerine ulaşılmasını sağlayan oldukça genel bir yaklaşımdır. Bu anlamda strateji, ilgili konunun seçimini, konunun kendi içinde analizini ve sentezlenmesini ve konunun öğretiminde psikolojik temele göre hangi öğrenme modelinin uygulanacağını belirlenmesini kapsamaktadır. Öğretme/ Öğretim stratejisi ise; bir dersin hedeflerine ulaşmak amacıyla ilgili konunun seçimini, konunun kendi içerisinde analizini ve sentezlemesi ile konunun öğretiminde psikolojik temele göre hangi öğrenme modelinin uygulanacağını belirlenmesini kapsamaktadır (Büyükkaragöz ve Çivi, 1999).

Öğretme stratejileri, "nasıl öğretilim?" sorusuna yanıt aramak için uygun yöntem ve tekniklerin seçilmesine öncülük etmektedir. Bu yollardan bazıları öğretmen merkezli, bazıları öğrenci merkezlidir. Hedefler, seçilecek stratejinin türünü belirlemede kaynaklık etmektedir. Stratejiler, öğretim hedeflerine ulaşılmasını kolaylaştırmada kullanılmaktadır.

Jacobsen ve arkadaşları (1993) öğretme/ öğretim stratejilerini üçe ayırmaktadır. Bunlar:

- Sunuş yoluyla öğretme stratejisi
- Buluş (keşfetme) yoluyla öğretme stratejisi
- Araştırma - inceleme yoluyla öğretme stratejisidir.

- **Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisi (Expository Teaching):** Ausubel tarafından geliştirilen sunuş yoluyla öğretim stratejisi, öğrencilerin bilgileri hazır olarak alması esasına dayanmaktadır. Bu stratejide kavram ve genellemeler önce sınıfa verilmekte, bunu, açıklayıcı örnekler izlemektedir (Küçükahmet, 1998; Demirel, 2003; Doğanay, 2007; Senemoğlu, 2007). Konu yeterince anlaşılınca ve anlamlı bir birikim oluşuncaya kadar örnek vermeye devam edilmektedir. Özellikle kavram, olgu, genelleme ve sınıflamaların yani bilgi düzeyindeki hedeflerin kazandırılmasında kullanılmaktadır (Saracaloğlu, 2003).
- **Buluş (Keşfetme) Yoluyla Öğretim Stratejisi (Discovery Learning):** Öğrencinin genellemelere kendi çabasıyla keşfederek ulaşmasının sağlandığı öğrenci-merkezli bir yaklaşımdır. Bu yaklaşımda, sunuş yolunda olduğu gibi, öğretmen bilgiyi sağlayan, bu bilgileri somutlaştırıcı örnekleri seçen ve içeriği öğrencilere doğrudan sunan kişi değildir. Sunuş yoluyla öğretim stratejisinde kavram ve genellemeler başlangıçta öğretmen tarafından sunulurken, buluş yoluyla öğretim stratejisinde öğrenciyi düşündürme ve keşfetmeye götüren sorular veya örnek olaylar sunulmakta; verilen örneklerden yola çıkarak öğrencinin temel ilkelere ve genellemelere kendi çabasıyla ulaşması sağlanmaktadır (Bilen, 1990; Küçükahmet, 1998; Demirel, 2003; Taşpınar, 2005; Doğanay, 2007; Senemoğlu, 2007)
- **Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisi (Inquiry Learning):** Öğrencilerin belli bir konu ile ilgili problemi çözmek üzere harekete geçmelerini, araştırma etkinliklerini sürdürmelerini ve sonuca ulaşmalarını sağlamaktadır (Özdemir ve Sönmez, 2000). Kısaca araştırma yoluyla öğretim, öğrencilerin sınıf içi etkinliklere dayalı olan problemlerin çözümü için uygulanan bir tür problem çözme yaklaşımıdır (Bilen, 1996). Bu stratejide, öğrenci belli konularla ilgili problemlerin çözümünü öğrenmenin yanı sıra gelecekte karşılaşacağı problemlerin çözüm yöntemini de öğrenmiş olmaktadır (Saracaloğlu, 2003).

Kullanılan öğretim stratejileri ile öğrencinin öğrenme stratejisi arasındaki uyum, öğretimin amaçlarına ulaşmasında anahtar rolü oynamaktadır. Bu bağlamda önem kazanan temel nokta öğretmenlerin öğretim stratejilerinin ve öğrencilerin öğrenme stratejilerinin incelenmesidir. Özellikle yapılandırmacı öğretim programları ile birlikte öğrenme sorumluluğu öğrenciye bırakılarak öğretmene rehberlik rolü verilmiştir. Bu noktada geleneksel öğretim yöntem ve tekniklerinin yanı sıra yapılandırmacılığın doğasını içinde barındıran yöntem ve tekniklere, buna bağlı olarak da öğretim stratejilerine gereksinim duyulmaktadır. Tüm bu açıklamaların ışığında eğitim sistemi içerisinde yer alan öğretmenlerin öğretim stratejilerinin incelenmesi, mevcut durumu resmedebilmek ve bu durumdan çıkarımda bulunabilmek için önemli görülmektedir. Bu araştırma ile eğitim sistemimizde hizmet vermekte olan öğretmenlerin, özellikle ilköğretim okullarımızda uygulanmakta olan yapılandırmacılık kuramı doğrultusunda kullanılacak stratejilere ilişkin birikimlerinin saptanmasına çalışılmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Bu araştırmanın temel amacı ilköğretim okullarında görev yapmakta olan Türkçe öğretmenlerinin tercih ettikleri öğretim stratejilerinin çeşitli değişkenler açısından incelemektir. Bu temel amaç doğrultusunda şu sorulara yanıt aranmıştır:

- Türkçe Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejileri; okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
- Türkçe Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejileri; cinsiyete göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
- Türkçe Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejileri; mezun oldukları eğitim kurumuna göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
- Türkçe Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejileri; hizmet içi eğitim alıp almama durumlarına göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?
- Türkçe Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejileri; haftalık ders yüklerine göre anlamlı olarak farklılaşmakta mıdır?

2.1. Araştırmanın Modeli, Evren ve Örneklem (Research Model, Universe and Sample)

Araştırma ilişkisel tarama modeline göre desenlenmiştir. Araştırmada örneklem alma yoluna gidilmemiştir. Evrenin tamamına ulaşılmaya çalışılmıştır. Araştırmanın evrenini Aydın ili merkez ilçede görev yapmakta olan Türkçe öğretmenleri oluşturmaktadır. Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan veriler doğrultusunda Aydın ili merkez okullarında görev yapmakta olan toplam 92 öğretmenden 87 Türkçe öğretmeni araştırma kapsamına alınmıştır. Evrende yer alan öğretmenlerin %95,5'inin katılımı ile gerçekleştirilen araştırmada evren aynı zamanda örnekleme oluşturmaktadır.

3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI (DATA GATHERING INSTRUMENTS)

Araştırmada öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejilerini belirleyebilmek amacıyla Saracaloğlu, Evin Gencel ve Yılmaz tarafından geliştirilmesi çalışmalarına devam edilmekte olan Öğretim Stratejileri Ölçeği kullanılmıştır. Ayrıca 5 sorudan oluşan kişisel bilgi formu uygulanmıştır. Ancak öğretmenlerin öğretim/öğretim stratejilerini belirlemeye yönelik bir ölçme aracına ulaşılammış olması nedeniyle, söz konusu ölçme aracı geliştirilmiştir.

Öğretim Stratejileri Ölçeği üç dereceli bir ölçektir. 10 madde ve üç faktörden oluşmaktadır. 10 maddeye ilişkin faktör yükleri .527 ile .838 arasında değişmektedir. Üç alt boyuttan oluşan ölçme aracının birinci alt boyutu *Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisini*, ikinci boyutu *Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisini* ve üçüncü alt boyutu da *Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisini* ölçmektedir. Faktör analizi sonucunda (N=176) birinci alt boyutta 3, ikinci alt boyutta 4 ve üçüncü alt boyutta 3 olmak üzere 10 madde yer almıştır.

Ayrıca güvenilirlik analizi yapılmış ve üç alt boyuttan oluşan Öğretim Stratejileri Ölçeğinin *Sunuş Yoluyla Öğretim Stratejisinin* Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .63, *Buluş Yoluyla Öğretim Stratejisinin* Cronbach alfa katsayısı .67, *Araştırma-İnceleme Yoluyla Öğretim Stratejisinin* Cronbach alfa katsayısı .71 ve toplam ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık katsayısı .70 olarak hesaplanmıştır. Genel olarak *Öğretim Stratejileri Ölçeğinin* kullanılabilir nitelikte ve geçerli-güvenilir olduğu söylenebilir.

4. VERİLERİN ANALİZİ (DATA ANALYSIS)

Araştırma kapsamında elde edilen verilerin analizinde parametrik ve nonparametrik testlerden yararlanılmıştır. Araştırmanın alt amaçları doğrultusunda normal dağılımın görülmediği durumlarda nonparametrik testlerden Kruskal-Wallis Testi ve Mann-Whitney U

testinden yararlanılmıştır. Normal dağılımın elde edildiği verilerde ise t-testinden yararlanılmıştır.

5. BULGULAR VE YORUMLAR (FINDINGS AND DISCUSSION)

Araştırmada elde edilen bulgular aşağıda tek tek tablolar halinde verilmiştir. İlk olarak Türkçe Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejilerine ilişkin aritmetik ortalama ve standart sapma değerleri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Öğretmenlerin öğretim stratejileri ölçeği puanlarına ilişkin aritmetik ortalamaları ve standart sapmaları

(Table 1. Arithmetic means and standart deviations of teachers' teaching strategy scale scores)

Faktörler	N	\bar{X}	Ss
Sunuş Yolu	87	1,3054	,289
Buluş Yolu	87	1,4176	,287
Araştırma-İnceleme Yolu	87	1,4842	,383

Tablo 1'e göre Türkçe öğretmenleri en çok araştırma inceleme yolu ile öğretim stratejisini tercih etmektedir. Bunu buluş yolu ile öğretim stratejisi izlemekte, öğretmenlerin son tercihlerini ise sunuş yolu ile öğretim stratejisi oluşturmaktadır. Eldeki bulguya bakıldığında, yenilenen ilköğretim programları ile birlikte sınıf-içi ve sınıf-dışı etkinliklerin, performans görevlerinin ve kılavuz kitaplarda belirtilen etkinliklerin öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejisi üzerinde etkili olduğu düşünülebilir. İlköğretim programlarında öğrencilere kazandırılması hedeflenen temel beceriler arasında araştırma inceleme becerisinin kazandırılması da yer almaktadır. Bu bağlamda öğretmenlerin "sunuş yolu" yerine "araştırma inceleme" ve "buluş" yolunu tercih etmeleri önemli bir bulgudur. Sakallı, Hürsen ve Özçınar (2007) Kuzey Kıbrıs örneğinde "öğretim yöntemi" odaklı bir araştırma gerçekleştirmişlerdir. Bu araştırma bulguları yöntem odaklı olmakla birlikte eldeki araştırma ile farklılık göstermektedir. Sakallı ve ark. (2007)'nin elde ettiği bulgulara göre öğretmenlerin ders anlatırken sıklıkla kullandığı öğretim yöntemleri ev ödevi, sınıf içi uygulamalar, problem çözme ve gösterip yaptırmadır. Öğretmenlerin az kullandıkları yöntemler ise proje, örnek olay, inceleme, tartışma, benzetim yöntemleri gelmektedir. Öğretmenlerin kullanmayı "az" tercih ettiği yöntemlerin daha çok araştırma ve buluş yolu ile öğretim stratejilerine uygun yöntem ve teknikleri olduğu söylenebilir.

Türkçe Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejilerinin; okulların sosyoekonomik düzeylerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeği puanlarının okulların sosyo-ekonomik düzeylerine göre aritmetik ortalamaları ve kruskal-wallis testi sonuçları
(Table 2. Arithmetic mean and kruskal-wallis test results of teachers' teaching strategies scale scores according to the schools' socio-economic status)

Faktörler	Gruplar	N	Sıra Ort.	sd	X ²	P	Anlamlı Fark
Sunuş Yolu	Üst	21	42,02	2	,1,663	,435	-
	Orta Halli	60	43,62				
	Alt	6	54,75				
Buluş Yolu	Üst	21	44,48	2	1,344	,511	-
	Orta Halli	60	42,73				
	Alt	6	55,00				
Araştırma-İnceleme Yolu	Üst	21	47,21	2	1.181	,554	-
	Orta Halli	60	42,18				
	Alt	6	51,00				

Tablo 2 incelendiğinde öğrenme stratejileri ölçeğinden elde edilen puanların öğretmenlerin görev yapmakta oldukları okulun sosyo-ekonomik düzeyine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Öğretmenler görev yaptıkları okulların sosyo-ekonomik düzeyleri fark etmeksizin benzer öğretme stratejilerini kullanmaktadırlar. Öğretmenlerin "öğrendikleri gibi öğrettikleri" kanısından yola çıkılırsa eğitim fakültelerinden eğitim-öğretim faaliyetlerine ilişkin benzer yaşantılarla ayrılan öğretmenlerin "öğrendikleri gibi" öğretmeye devam ettikleri ve bunun çevresel faktörlerden sınırlı ölçüde etkilendiği düşünülebilir.

Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretme stratejilerinin; cinsiyete göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin bulgular Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3. Öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeği puanlarının cinsiyete göre mann whitney u testi sonuçları
(Table 3. Mann whitney u test results of teachers' teaching strategy scale scores according to gender)

Faktörler	Cinsiyet	N	Sıra Ort.	Sıra Top.	U	p
Sunuş Yolu	Kadın	59	43,09	2542,50	772,50	,572
	Erkek	28	45,91	1285,50		
Buluş Yolu	Kadın	59	43,51	2567,00	797,00	,788
	Erkek	28	45,04	1261,00		
Araştırma-İnceleme Yolu	Kadın	59	42,70	2519,50	749,50	,474
	Erkek	28	46,73	1308,50		

Tablo 3 incelendiğinde, öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeğine ilişkin puanlarının öğretmenlerin cinsiyetine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Kadın öğretmenlerin puanlarına ilişkin sıra ortalamaları 42,70 ile 43,51 arasında değişirken, erkek öğretmenlerin puanlarına ilişkin sıra ortalamaları ise, 45,04 ile 46,73 arasında değişmektedir. Şahin (2004) tarafından yapılan çalışmada da öğretme stratejilerinin kullanımının cinsiyet ile anlamlı bir ilişkisi olmadığı belirlenmiştir. Bu bağlamda ulaşılan bulgu Şahin (2004)'in araştırma bulgularıyla paraleldir. Bunun yanı sıra öğretme

stratejilerinin cinsiyet ile ilişkisini araştıran bazı çalışmalarda, kadın öğretmenlerin öğretim stratejilerinin daha yeterli düzeyde olduğu bulgusuna ulaşılmıştır (Babadoğan, 1996; Eroğlu 2007). Onyejiaku (1982) tarafından yapılan araştırmada ise öğretim stratejisine bakılarak erkekler arasında kızlara oranla daha çok etkileşim olduğu tespit edilmiştir. Eldeki araştırma bulgularıyla çelişkili görünen bu durumun örneklem farklılığından kaynaklandığı düşünülebilir.

Öğretmenlerin öğretim stratejileri ölçeği puanlarının öğretmenlerin mezun oldukları kurumlara göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçları, ölçeğin her bir alt boyutu ile birlikte Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Öğretmenlerin öğretim stratejileri ölçeği puanlarının öğretmenlerin mezun oldukları eğitim kurumlarına göre aritmetik ortalama değerleri ve kruskal wallis testi sonuçları
(Table 4. Arithmetic mean and kruskal wallis test results of teachers' teaching strategy scale scores according to educational institution they graduated from)

Faktörler	Gruplar	N	Sıra Ort.	sd	X ²	P	Anlamlı Fark
Sunuş Yolu	Eğitim Yüksek Okulu	12	48,25	2	1,753	,416	-
	Eğitim Fak.	42	42,12				
	Fen-Ed. Fak.	28	37,68				
Buluş Yolu	Eğitim Yüksek Okulu	12	43,50	2	,294	,863	-
	Eğitim Fak.	42	42,15				
	Fen-Ed. Fak.	28	39,66				
Araştırma-İnceleme Yolu	Eğitim Yüksek Okulu	12	47,92	2	1,054	,590	-
	Eğitim Fak.	42	40,74				
	Fen-Ed. Fak.	28	39,89				

Tablo 4 incelendiğinde, öğretmenlerin öğretim stratejileri puanlarının, öğretmenlerin mezun oldukları eğitim kurumuna göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Eğitim yüksek okulu, eğitim fakültesi ve fen edebiyat fakültesinden mezun olarak öğretmenlik hayatına başlayan öğretmenlerin tercih ettikleri öğretim stratejilerinin benzer olduğu söylenebilir. Alanyazın incelendiğinde, öğretmenlerin öğretim stratejileri ile mezun olunan kurum açısından ele alan çalışma sayısının sınırlı oluşu görülmüştür. Babadoğan (1996), yaptığı çalışmada öğretmenlerin mezun oldukları okullara göre öğrenme stratejilerinin farklılaşmadığı saptanmıştır. Ayrıca Senemoğlu (1994), hem fen bilimleri hem de sosyal bilimler öğretim elemanlarının, araştırma ve buluş yoluyla öğrenme stratejilerine çok az yer verdiklerini tespit etmiştir. Bu bulgular eldeki araştırma bulgusunu destekler niteliktedir.

Öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeği puanlarının öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçları, ölçeğin her bir alt boyutu ile birlikte Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeği puanlarının öğretmenlerin kıdemlerine göre aritmetik ortalama değerleri ve kruskal wallis testi sonuçları

(Table 5. Arithmetic mean and kruskal wallis test results of teachers' teaching strategy scale scores according to seniority)

Faktörler	Gruplar	N	Sıra Ort.	Sd	X ²	P	Anlamlı Fark
Sunuş Yolu	1-5 yıl	15	46,23	4	2,454	,653	-
	6-10 yıl	22	45,48				
	11-15 yıl	19	35,76				
	16-20 yıl	8	47,25				
	21 yıl ve üzeri	22	44,98				
Buluş Yolu	1-5 yıl	15	48,60	4	4,892	,299	-
	6-10 yıl	22	48,91				
	11-15 yıl	19	34,74				
	16-20 yıl	8	36,31				
	21 yıl ve üzeri	22	44,80				
Araştırma-İnceleme Yolu	1-5 yıl	15	42,27	4	4,324	,364	-
	6-10 yıl	22	46,82				
	11-15 yıl	19	34,66				
	16-20 yıl	8	40,63				
	21 yıl ve üzeri	22	49,70				

Tablo 5 incelendiğinde öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeğinden elde ettikleri puanlarının, öğretmenlerin meslekteki kıdemlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmektedir. Meslekte 1-5 yıl kıdeme sahip öğretmenlerin ölçeğin farklı boyutlarına ilişkin puanlarının sıra ortalamaları 42,27 ile 48,60 arasında değişirken, meslekte 21 yıl ve üzeri tecrübeye sahip öğretmenlerin ölçeğin farklı boyutlarına ilişkin puanlarının sıra ortalamaları 44,80 ile 49,70 arasında değişmektedir. Bu bulgu Şahin (2004) tarafından ulaşılan bulguyla paralellik göstermektedir. Öğretmenlerin, mesleki kıdemleri ile kullandıkları öğretim stratejileri arasındaki görüşleri "her zaman" ile "sık sık" düzeyleri arasında olduğu görülmektedir. Bu durumda, öğretmenlerin öğretim stratejilerini kullanmalarında mesleki kıdemlerinin belirleyici bir faktör olmadığı ifade edilebilir.

Öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeğinden elde ettikleri puanlarının hizmet içi eğitim alıp almamalarına göre farklılaşp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçları, ölçeğin her bir alt boyutu ile birlikte Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeği puanlarının hizmet içi eğitim alma durumlarına göre t-testi sonuçları
(Table 6. t-Test results of teachers' teaching strategy scale scores according to having inservice training)

Faktörler	Hizmet İçi Eğitim	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Sunuş Yolu	HİE Aldım	47	1,25	,293	82	1,767	,081
	HİE Almadım	37	1,36	,278			
Buluş Yolu	HİE Aldım	47	1,39	,265	82	1,019	,311
	HİE Almadım	37	1,45	,318			
Araştırma-İnceleme Yolu	HİE Aldım	47	1,44	,377	82	1,356	,179
	HİE Almadım	37	1,55	,383			

Tablo 6 incelendiğinde, öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeğine ilişkin puanlarının öğretmenlerin hizmet içi eğitim alma durumları açısından incelenmiştir. Buna göre, hizmet içi eğitim alan öğretmenlerin puan ortalamaları 1,24 ile 1,44 arasında değişirken, hizmet içi eğitim almayan öğretmenlerin puan ortalamaları 1,36 ile 1,55 arasında değişmektedir. Hizmet içi eğitim almayan öğretmen adaylarının genel olarak strateji puan ortalamalarının yüksek olması dikkat çekici bir bulgudur. Hizmet içi eğitimin temel amacının öğretmenlerin gereksinimlerini ve eksiklerini karşılamak, değişme ve gelişmeler konusunda bilgilendirmek olduğu düşünüldüğünde, eğitim almayan öğretmenlerin puan ortalamalarının daha yüksek olması şaşırtıcıdır. Bununla birlikte, Türkçe öğretmenlerinin öğretme stratejileri hizmet içi eğitim alma durumuna göre farklılaşmamaktadır.

Öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeği puanlarının haftalık ders yüklerine göre farklılaşıp farklılaşmadığına ilişkin analiz sonuçları, ölçeğin her bir alt boyutu ile birlikte Tablo 7'de verilmiştir.

Tablo 7. Öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeği puanlarının ders yüküne göre t- testi sonuçları
(Table 7. t-Test results of teachers' teaching strategy scale scores according to course loads)

Faktörler	Ders Yüğü	N	\bar{X}	SS	sd	t	p
Sunuş Yolu	0-20	43	1,249	,285	83	1,631	,107
	21 ve üzeri	42	1,350	,286			
Buluş Yolu	0-20	43	1,387	,259	83	,964	,338
	21 ve üzeri	42	1,448	,319			
Araştırma-İnceleme Yolu	0-20	43	1,430	,393	83	1,353	,180
	21 ve üzeri	42	1,541	,364			

Tablo 7 incelendiğinde, öğretmenlerin öğretme stratejileri ölçeğine ilişkin puanlarının öğretmenlerin haftalık ders yüklerine göre farklılaşmadığı görülmektedir. Öğretmenlerin ölçeğin her bir alt boyutuna ilişkin puanları; ders yüklerinin dağılımına göre incelenmiştir. Haftalık ders yükü 0-20 saat olan öğretmenlerin puan ortalamaları 1,24 ile 1,43 arasında değişirken, haftalık ders yükü 21 saat ve üzeri olan öğretmenlerin puan ortalamaları 1,35 ile 1,54 arasında değişmektedir.

6. SONUÇ VE ÖNERİLER (RESULT AND RECOMMENDATIONS)

Bu araştırma ile Türkçe öğretmenlerinin tercih ettikleri öğrenme stratejileri incelenmiştir. Araştırma bulguları genel olarak değerlendirildiğinde; öğretmenlerin en çok tercih ettikleri stratejinin "araştırma-inceleme" stratejisi olduğu ($x=1.48$) görülmektedir. Bu sonuç doğrultusunda, yapılandırmacı ilköğretim programlarının öğretmenlerin öğretim stratejilerine ilişkin tercihlerini olumlu etkilediği düşünülebilir. Katılımcıların araştırma-inceleme stratejisinden sonra buluş yolu ($x=1.41$) ve sunuş yolu ($x=1.30$) ile öğretim stratejilerini tercih ettikleri söylenebilir. Öğretmenlerin tercih ettikleri öğretme stratejilerinin görev yapmakta oldukları okulların sosyo-ekonomik düzeylerine, cinsiyete, mezun oldukları eğitim kurumuna, meslekteki kıdemlerine, hizmet içi eğitim alma durumlarına ve haftalık ders yüklerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmadığı görülmüştür. Bu bağlamda Türkçe öğretmenlerinin benzer öğretme stratejilerini kullandıkları söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda şu önerilerde bulunulmuştur:

- Derslerde öğretmen stratejilerini daha işlevsel kullanabilmeleri için ilgili stratejiye uygun yöntem ve teknikler ile materyal hazırlama konusunda Türkçe öğretmenlerine destek verilebilir.
- Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler buluş yolunu ikinci sırada tercih etmektedirler. Buluş yoluyla öğretim stratejisinin kullanımı teşvik edilebilir. Öğretmenler bu konuda bilinçlendirilerek, tartışma, sokratik tartışma gibi yöntem ve teknikleri kullanma konularında özendirilebilir.
- Öğretmenlerin öğretme stratejilerini konu olan nitel çalışmalar yapılarak hangi stratejinin hangi gerekçelerle tercih edildiği derinlemesine incelenebilir.

NOT (NOTICE)

Bu makale 19. Eğitim Bilimleri Kurultayı (2010)'nda sözlü bildiri olarak sunulmuş olup, EĞF-04001 nolu projenin bir bölümünün geliştirilmiş halidir.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

1. Babadoğan, C., (1994). Öğrenme Stilleri ve Stratejileri Arasındaki İlişki. 1. Eğitim Bilimleri Kongresi. (Kuram - Uygulama - Araştırma). 28-30 Nisan 1994. 3, 1056 - 1065.
2. Babadoğan, C., (1996). Modern Öğretim Stratejilerinin Öğretim-Öğrenim Süreçlerine Yansıması. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
3. Babadoğan, C., (1996). Öğretmenlerin Kuralcı Öğretim Stratejilerini Kullanma Düzeyleri. III. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Uludağ Üniversitesi, Bursa.
4. Bilen, M., (1990). Plandan Uygulamaya Öğretim. Ankara: Gelecek Yayıncılık.
5. Bilen, M., (1996). Plandan Uygulamaya Öğretim. Ankara: Sistem Ofset.
6. Bilen, M., (2002). Plandan Uygulamaya Öğretim. Altıncı baskı. Ankara: Anı yayıncılık.
7. Büyükkaragöz, S. ve Çivi, C., (1999). Genel Öğretim Metotları Öğretimde Planlama Uygulama. İstanbul: Beta Basıl Yayımları.
8. Demirel, Ö., (2003). Planlamadan Değerlendirmeye Öğretme Sanatı. Ankara: Pegem A Yayıncılık.

9. Doğanay, A., (Ed). (2007). Öğretim İlke ve Yöntemleri. Ankara: PegemA Yayıncılık.
10. Duman, B., (2004). İlköğretim Türkçe Programının Etkililiğinin Değerlendirilmesi (Konya ve Muğla Örneklerinin Karşılaştırılması). Türk Eğitim Bilimleri Dergisi. 2(1), 85-108.
11. Jacobsen, D., Eggen, P., Kauchak, D., and Dulaney, C., (1993). Methods for Teaching: A Skills Approach. 4th ed. NewYork: Merrill Pub. Company.
12. http://programlar.meb.gov.tr/index/giris_index.htm, MEB Müfredat Geliştirme Süreci. Erişim Tarihi: Mayıs 2009.
13. Küçükahmet, L., (1998). Öğretim İlke ve Yöntemleri. 9. Baskı, İstanbul: Alkım Yayınları.
14. Küçükahmet, L., (1999). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. İstanbul: Alkım Yayınları.
15. Onyejiaku O.F., (1982). Cognitive Styles, Instructional Strategies and Academic Performance. Journal of Experimental Education. 51(1), 31-37
16. Özdemir, M. ve Sönmez, S., (2000). Sınıf Öğretmeni Adaylarına Öğretmen Elkitabı. Ankara: PegemA Yayıncılık.
17. Sakallı, M., Hürsen, Ç. ve Özçınar, Z., (2007). Öğretmen Adaylarının Gözlemine Göre Öğretmenlerin Öğretim Yöntemlerini Kullanma Sıklıkları, CJES, Cypriot Journal of Educational Science, Vol.2, No.1. Kuzey Kıbrıs.
18. Saracaloğlu, A.S., (1996). Eğitim Fakülteleri ve Nitelikli Öğretmen Yetiştirme. Ege Üniversitesi Eğitim Dergisi. 1: 115-139.
19. Saracaloğlu, A.S., (2000). Fen ve Edebiyat Fakülteleri Öğrencilerinin Öğretmenlik Mesleğine İlişkin Görüşleri. İzmir: Ege Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları No:100.
20. Saracaloğlu, A.S., (2003). Öğretimde Planlama ve Değerlendirme. Yayınlanmamış Ders Notları. Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi.
21. Saracaloğlu, A.S., (1992). Türk ve Japon Öğretmen Yetiştirme Sistemlerinin Karşılaştırılması. İzmir: E.Ü. Edebiyat Fakültesi Yayınları, No: 65, 1992.
22. Saracaloğlu, A.S., (2006). 21. Yüzyılda Öğretmen Adaylarının Nitelikleri. Atatürk ve Cumhuriyete Armağan. Cilt 1: 253-290.
23. Saracaloğlu, A.S. ve Kaşlı, A., (2001). Öğretmen Adaylarının Bilgisayara Yönelik Tutumları ile Başarıları Arasındaki İlişki. Ege Eğitim Dergisi. 1,1: 112-127.
24. Senemoğlu, N., (2007). Gelişim Öğrenme ve Öğretim. Kuramdan Uygulamaya. Düzenlenmiş yeni basım. Ankara: Gönül Yayıncılık.
25. Senemoğlu, N., (1994). Üniversite Mezunu Öğrencilerin Görüşlerine Göre Öğretim Elemanlarının Öğretim Etkinlikleri ve Öğretmenlik Meslek Bilgisi İhtiyaçları. I. Eğitim Bilimleri Kongresi-Bildirileri. Çukurova Üniversitesi, Adana.
26. Tan, Ş., (2005). Öğretimi Planlama ve Değerlendirme. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
27. Taşpınar, M., (2005). Kuramdan Uygulamaya Öğretim Yöntemleri. Üniversite Kitabevi.